

АНТИУКРАЇНСЬКІ ВИКЛИКИ ТА ЮРИСДИКЦІЙНА КРИЗА УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОСЛАВ'Я

Актуальність дослідження зумовлюється значущістю заявлених проблем релігійного життя, що виступають часто важливим дестабілізуючим чинником як регіонального, так і всеправославного масштабу. Стан теоретичної дослідженості теми в богословських виданнях є надто високим {дослідження архімандрита Олександра (Драбинки), свящ. Ростислава Яреми, К. Фролова, протоієрея Олександра Федосєєва, В. Петрушки, патріарха Філарета (Денисенка), митрополита Димитрія (Рудюка) тощо}. Однак більшість існуючих праць лише частково охоплює проблематику і до того ж в них наявна тенденційність її усвідомлення та оцінок. Цим і пояснюється необхідність здійснення всебічного вивчення численних аспектів досліджуваної теми. Мета дослідження обумовлена актуальністю теми і включає необхідність здійснення всебічного й об'єктивного аналізу комплексу питань, пов'язаних з інтенсифікацією антиукраїнської діяльності в контексті юрисдикційної кризи Українського Православ'я. Основні завдання дослідження впливають із його мети і полягають у з'ясуванні причин та сутності антиукраїнської діяльності, що прямо чи опосередковано кореспондується з проблематикою юрисдикційної кризи Українського Православ'я. Об'єкт дослідження становлять заяви та характер діяльності окремих ідеологів РПЦ в проблематичному дискурсі юрисдикційної кризи Українського Православ'я. Предметом дослідження є з'ясування причин антиукраїнської діяльності та встановлення їхнього зв'язку з аргументаціями російських аналітиків сучасності. Методологічною базою дослідження є компаративний аналіз антиукраїнських акцій та систематизація уявлень про природу та способи подолання концептуальних суперечностей, якими позначене сприйняття та властиві дослідникам різних церковно-ідеологічних орієнтацій в підходах до розуміння юрисдикційної кризи Українського Православ'я.

Основний зміст статті. Останнім часом у церковно-релігійному житті України, а також поза її межами, спостерігається помітне поживлення антиукраїнської діяльності. Маючи різні причини та форми свого вияву, вона здебільшого пояснюється активізацією неоімперських сил в Російській Федерації і спрямована на дестабілізацію ситуації в самій Україні та підрив авторитету нашої держави на міжнародній арені. У цьому

* Бутинський Володимир – здобувач Відділення релігієзнавства Інституту філософії імені Г.С. Сковороди НАН України..

зв'язку особливо непокоїть те, що духовно-ідеологічним «окормленням» такої діяльності зазвичай опікується ієрархія Російської Православної Церкви (далі РПЦ), а іноді безпосередньою реалізацією таких дій опікуються її представники в російському закордонні. Достатньо згадати нещодавні зазіхання достойників високої ієрархічної гідності посісти місце предстоятеля Української Православної Церкви ще за життя її святителя митрополита Володимира та резонансні заяви глави Синодального відділу із взаємодії Церкви та суспільства Московського Патріархату протоієрея Всеволода Чапліна: безпрецедентні в першому випадку дії одіозного Одеського митрополита УПЦ МП Агатангела та його прибічників з метою перебрати повноваження предстоятеля УПЦ МП [Щоткіна К. Того, хто похитнувся, – підштовхни? // Дзеркало тижня. – 2012, 25 лютого – 2 березня. – № 7 (55). – С. 1], а в другому – настійні пропозиції о. Всеволода змінити вектор російської політики і, зокрема, забезпечити «потужну військову присутність Росії в усіх регіонах, де люди просять захисту від помаранчевих експериментів» [Багдасаров Р. Церков солдатствующая [Електронний ресурс] - Режим доступа: <http://russiaforall.net/material.jsp?matid=143&media=print>]. Як бачимо, ці вчинки позірно не пов'язані між собою, але глибинно є співзвучними хоча б тому, що їх смисловим центром виступає Україна і зокрема її Православна Церква, а головним вістрям боротьби, кажучи словами о. Всеволода, громадяни «помаранчевої» свідомості. При цьому, як слушно зазначає Роман Багдасаров у статті з промовистою назвою «Церков солдатствующая», «оранжевая революция» это не только нарицательное выражение, но принятое в новейшей историографии название политического кризиса в соседнем суверенном государстве, произошедшего в 2004 году» [Там само]. І що прикметно, офіційному речникові РПЦ аргументи сили є значно ближчими й привабливішими, аніж сила аргументів. «Даже если России нужно будет участвовать в боевых действиях, – беззащитно заявляет о. Всеволод, – этого не нужно бояться. Армии нужно наконец дать настоящую работу» [Там само]. Легко відчитується в цьому сенсі й риторика заключної частини допису, в якій питальне: «Не намекает ли о. Всеволод на возможность вторжения российских войск в Украину, в какую-то её часть, где люди попросят «защиты от оранжевых экспериментов?» – органічно поєднується з промовистою логікою умовисновку: «Можно даже предположить, какие именно люди могут попросить такой «защиты» от Российской Армии, так плотно опекаемой Русской Православной Церковью...» [Там само].

Отже, резюмує автор статті, «Маски сброшены. Представитель высшего руководства РПЦ призвал к новым войнам и тотальной мобилизации мужского населения России» [Там само].

Неабияка прикрість полягає і в тому, що такі голоси в Росії лунають дедалі частіше. До таких відносимо й засадничі положення «Доктрини 77» [Доктрина 77 [Електронний ресурс] – Режим доступа: <http://doktrina77.com/doktrina>], виголошеної о. Іоаном Охлобистіним в московських

Лужниках на розсуд величезної глядацької аудиторії. А згідно з нею російський народ створений «для війни», для того, щоб провадити «пожизненные боевые действия», в контексті яких, мовляв, лише церква та армія становлять справжній стрижень його національних цінностей. Залишаючи самим співвітчизникам о. Іоана право схвалювати чи спростовувати твердження про їхню непоборну пристрасть до «руйнівного, але торжествуючого хаосу» або ж розважати над власним «невмінням жити для себе» та розглядати «всемирную отзывчивость русской души», що жадає самоздійснення «в сражении со всем миром» [Там само], тільки дозволимо собі поставити під сумнів доцільність абсолютизації висловлених суджень, які в частини росіян з цілковитими на те підставами здатні викликати почуття спротиву й образи.

З іншого боку, не перебільшуючи справедливості висловлених о. Іоанном суджень, ми не можемо закривати очі на те, що вихідні імперативи Всесвітнього русского собору, значне коло його ідеологічних виразників та ревність прибічників, як і успішні спроби заручитися підтримкою вищої ієрархії РПЦ, включаючи її предстоятеля, однозначно засвідчують: у сучасній Росії не тільки пропагується, але й сприймається та поділяється імперська педагогіка. А з тим здійснюються рішучі заходи, спрямовані на призвичаєння росіян до всесвітньої місії їхньої Батьківщини, яка не уявляється можливою без зосередження уваги пересічних громадян на месіаністичних завданнях вселенської ваги.

Те, що спостерігається на науково-богословському рівні осмислення перебігу поточних подій церковно-релігійного життя в сучасній Україні з їх минулими та перспективними експлікаціями, винятку не становить. Зокрема, виходячи з того, що «Україна є незаперечною канонічною територією Московського Патріархату, а Українська Православна Церква – невіддільною, найдавнішою і найважливішою частиною Російської Православної Церкви» [Фролов К. Украина: выбор веры, выбор судьбы. Двадцать лет независимости Украины – двадцать лет борьбы за единство Русской Церкви. – СПб., 2011. – С. 4], речники «единой и неделимой» невтомно повторюють:

- Київ – духовна купіль трьох братніх народів, «южная столица русского Православия», «наш Иерусалим и Константинополь, ... сердцевина нашей жизни!» [Святая Русь – вместе или врозь? Патриарх Кирилл на Украине. – М., 2009. – С. 49];
- «корінний галичанин святий Петро був ідеологом об'єднання «Русских земель» довкола Москви» [Фролов К. Украина: выбор веры, выбор судьбы. Двадцать лет независимости Украины – двадцать лет борьбы за единство Русской Церкви. – СПб., 2011. – С. 8];
- «Русская Православная Церковь объединяет наш народ, народ, который един, хоть и делится на русских, украинцев и белорусов»

[Святая Русь – вместе или врозь? Патриарх Кирилл на Украине. – М., 2009. – С. 115] і т. д., і т. п.

А от українських реалій російські інтерпретатори відверто не полубляють: все їм у цій землі не до душі – не до вподоби настрої українських громадян, їхні переконання, дії, загальна атмосфера життя. Вони аж ніяк не бажають змиритися з тим, що в Українській державі усталюється власний, відмінний від російського, погляд на власну історію, а суспільно-політичні, мовно-культурні, церковно-релігійні потреби набувають питомо національного характеру. Російським аналітикам навіть здається несправедливим і неприпустимим, що, змінивши юрисдикційне підпорядкування з Московського на Київський Патріархат, віруючі продовжують відвідувати ті ж самі храми, і вони, вслід за патріархом Кирилом, називають такий стан речей паразитуванням розкольників на чужій власності [Там само. – С. 73]. При цьому загальна тональність висвітлення церковно-релігійних подій вражає неприхованою ненавистю до «неросійської» України. Тому, висловлюючи подив з приводу підтримки церковною владою РПЦ такого способу розвінчування українських «розкольників» та «сепаратистів», вкажемо, для прикладу, на політичний аспект невдоволень К. Фролова, які він виклав у книзі «Украина: выбор веры, выбор судьбы», зводячи їх зокрема, до того, що:

- Українська держава «взяла на озброєння ідеологію галицького шовінізму» [Фролов К. Украина: выбор веры, выбор судьбы. Двадцать лет независимости Украины – двадцать лет борьбы за единство Русской Церкви. – СПб., 2011. – С. 7];
- «греко-католицький феномен становить основу української ідеї в її галицькому варіанті» [Там само. – С. 7];
- «Греко-католицька церква (далі УГКЦ – В. Б.) стала основою і політичного «мазепинства» [Там само. – С. 8].

Те ж спостерігається і в книзі В. Петрушка, який стверджує, що після проголошення Україною державної незалежності: «Сепаратизм становиться особенностью уже не одних только галицких политиков, но и идеологией официального Киева» [Петрушко В. И. О попытках создания Киевского Патриархата украинскими униатами и раскольниками-автокефалистами в XX веке. – М., 2008. – С. 250].

Той факт, що таке сприйняття та оцінки іноді знаходять прихильників і в державних структурах Росії, що, власне, й дає підстави говорити про солідарність порухів її світської та церковної влад, засвідчують обставини перенесення кафедри УГКЦ до Києва, а також духовно-ідеологічні акценти висвітлення візиту в Україну Римського Папи Івана Павла II. Та й створення Міністерством закордонних справ Російської Федерації спеціального структурного підрозділу, який би сприяв поверненню Росії «історичної ролі покровительки і заступниці Православних Церков» [Сленський В. Релігія «нульових»: підсумки десятиліття [Електронний ресурс]. – Режим доступа: http://risu.org.ua/ua/index/expert_thought/analytic/4094/ - С. 12], доволі виразно

засвідчує релігійні пріоритети федерального центру, які аж ніяк не збігаються з автокефалізаційними прагненнями Православної України. Вже не кажемо про відверто вороже ставлення до України окремих російських посадовців високого державного рангу, а також політиків. «Национально мыслящие русские люди, – говорится в представительском органе российской прессы, – обязаны ради будущего русского народа ни под каким видом не признавать прав на существование за государством «Украина», «украинским народом», «украинским языком». История не знает ни того, ни другого, ни третьего – их нет. Это фетиши, созданные идеологией наших врагов» [Кучма Л. Украина – не Россия. Возвращение в историю. – М., 2004. – С. 87] Зрозуміло, що йдеться про вияви крайньої упередженості. Але й ті достойники, які не можуть не рахуватися з самим фактом існування держави Україна бодай з огляду на займану посаду, ладні всіма фібрами душі спротивлюватися цій самоочевидності й, не приховуючи своєї тенденційності, заявляють: «России совершенно не нужен сильный президент, сильная Украина. Нам вообще не нужна президентская власть на Украине, будет лучше, если это будет парламентская республика... Наш национальный интерес совершенно состоит не в том, чтобы Украина была мощной державой, с которой мы должны были бы считаться... России совершенно не нужен сильный, дальновидный, выдающийся государственный деятель во главе Украины... Для российской внешней политики Украина является испытанием. России, безусловно, не нужно, чтобы это государство усиливалось» [Там само. – С. 87-88].

Якщо візьмемо до уваги, що такі побажання належать директору Інституту стратегічних досліджень К. Затуліну і вони «замкнуті» на велику політику, то можна не сумніватися, що ввірене йому відомство уже внесло значний вклад в уповільнення динаміки державотворчого поступу України чи ж принаймні опосередковано долучилося до того, щоб цей процес загальмувати.

З того недвозначно випливає, що в значній кількості, а можливо й більшості праць із російськими видавничими реквізитами превалює негативне сприйняття та оцінка прагнень Української держави до церковно-релігійної самостійності. Проте в Росії не тільки вживають чималих інтелектуальних зусиль, щоб, кажучи словами К. Фролова, спростувати «історичні фальсифікації тих, хто вирішив розділити росскіх, українців і білорусів» [Фролов К. Украина: выбор веры, выбор судьбы. Двадцать лет независимости Украины – двадцать лет борьбы за единство Русской Церкви. – СПб., 2011. – С. 4] і нині споруджує «залізну запону» між Великою, Малою і Білою Руссю» [Там само. – С. 8], але й дбають про вживлення в етнічний організм аргументів, якими свого часу залюбки послуговувалися в Російській імперії, а почасти і в колишньому СРСР. Арсенал таких заходів чималий і, зокрема, включає:

- активізацію ідеологем «русского мира», в якому РПЦ перебрала на себе роль єдиного, але вкрай тенденційного вчителя вітчизняної історії;
- культивування концептів триєдності східнослов'янських народів та Святої Русі, які на переконання багатьох науковців та значного суспільного загалу не витримують наукової критики;
- неабиякі духовно-інтелектуальні зусилля, щоб розколоти українське суспільство, одним із виявів якого є поширення думки про Україну як еклектичне державне утворення та регіональну несумісність її цивілізаційних стратегій;
- запопадливі намагання обсадити українські православні кафедри етнічними росіянами або проросійськи налаштованими архієреями, що потенційно може призвести до ескалації міжправославного напруження в Україні, в тому числі й розколу УПЦ МП.

Певна річ, що такі чи їм подібні інтенції не тільки засвідчують упереджене ставлення до державотворчих потреб України з боку імперської Росії та її прибічників в Україні, а й викликають стурбованість численного суспільного загалу. І це природно. Адже, з одного боку, за понад 20 років державної незалежності України виросло ціле покоління її громадян, які вільні від радянських, а вже поготів імперських стереотипів мислення. А з другого боку, для тих, кого події межі 80-90-х років ХХ століття захопили зненацька, в своїй переважній більшості вже встигли опанували необхідний мінімум церковно-історичного знання. У кожному разі те, що стосується юрисдикційної кризи Українського Православ'я, їм загалом відомо і вони, нерідко нехтуючи окремі нюанси канонічних спекуляцій як надумані та/чи перебільшені на релігійній вазі, прискіпливо допитуються:

- Чому, наголошуючи на благах, яких сподобився український народ, перебуваючи у складі Російської імперії [Мультипули П. В. Предисловие // Федосеев Александр, прот. От Лубен до Харькова. – М., 2011. – С. 8], а також СРСР, ані урядові структури Російської Федерації, ані РПЦ не тільки не схильні до каяття за скоєні злочини, а й свідомо замовчують самі факти національного визиску, тортур та обмежень, освяченням яких свого часу займалася й переймалася РПЦ?
- Пощо нас кличуть до єдності, ніби ми не розуміємо її природної цінності та переваг, але не хочуть визнати, що в свідомості значної частини українських громадян вона виступає мало не історичним аналогом уярмлення?
- Як можна пояснити й виправдати позицію привладної ієрархії РПЦ, яка благословляє поширення відверто антиукраїнських ідей та матеріалів, перешкоджаючи тим самим урегулюванню юрисдикційної кризи Українського Православ'я?
- Чим керуються і з чого виходять ті, хто проблему юрисдикційної належності вважає спасенно важливим богословським питанням,

знаючи при цьому, що канон, як нормотворчий регулятив життя Церкви, апріорі таким не є і бути не може?

- Чому РПЦ надзвичайно картає українських «розкольників», тобто третину населення країни і нічого не робить для того, щоб проблему було вирішено позитивно та в церковно прийнятний спосіб, покликуючись на досвід набуття автокефальності Православними Церквами Сербії, Румунії, Болгарії, інших країн?
- Чому історична самоочевидність, а також наукові напрацювання етнологів, археологів, лінгвістів та представників інших царин знання надто важко приживаються в російській свідомості, що просякнута ідеологемами імперського штабу і, схоже, без них не здатна уявити власне майбутнє?
- Якщо на базі конгломерату давньоруських племен постали три етнічні утворення, які нині називаються російським, українським та білоруським народами, то чи це не означає, що в процесі етнотворення переважали чинники, які були значно потужнішими за єднальні інтенції?
- Зрештою, розширюючи спектр рефлексій, пов'язаних із проблематикою юрисдикційного розмежування в УПЦ, чимало віруючих зауважують або ж розмірковують в такий спосіб:
- Якщо припустити, що століття поспіль життя давньої Русі характеризувалося єдністю порухів, то невже можна зупинити невинну ходу історії, логіку об'єктивного розвитку і чому власне цим, відверто утопічним замислом, так переймається РПЦ, докладаючи Сизифової праці, щоб реанімувати історичного небіжчика?
- Що то за Церква, в якій превалюють геополітичні інтереси, а ідея української державної незалежності, перейшовши через жорна канонічної казуїстики, перетворюється на свою протилежність і то тільки тому, що прибічникам імперських переконань «... не можна уйти от самих себя»?
- Чому навіть диякон Андрій Кураєв, якого важко звинуватити в невігластві, на питання журналіста: *«Если Москва не вмещивается в жизнь Украинской Церкви, то почему нет службы на украинском языке?»* – не зміг утриматися від шовіністичної спокуси, глузливо перепитавши: *«А на каком из них? На «суржике», на галицийском наречии, на полтавском говоре?»* [С. 67] – добре знаючи про існування української держави, її народу, культури, літератури, мистецтва, ... літературно виробленої мови?
- Чи не варто було б Українській державі в імені своїх очільників подбати про status quo – визнати реальний стан речей і керуватися виключно конституційними положеннями та нормами Закону про свободу совісті та релігійних організацій, в контексті яких всі без винятку (подобається це кому чи ні!) зареєстровані релігійні

організації мають право на діяльність, що не суперечить існуючому законодавству?

- Чому, зрештою, Помаранчева революція як символ єднання всіх людей доброї волі супроти несправедливості й, зокрема, властива їй атмосфера добра, краси, милосердя та любові, викликала панічний жах у певних російських колах, стала настільки осоружним явищем української дійсності, що російське завзяття снить боротися з людьми помаранчевої свідомості в будь-якій точці земної кулі?

Зрозуміло, що означені питання виразно засвідчують їх тематико-проблематичне розмаїття та смислове багатство. То ж не важко передбачити, що й відповіді на них даватимуться різні, до взаємозаперечності включно. А це означає, що на сучасному етапі надзвичайно важливо подбати про комплексне обґрунтування цілої сукупності питань як властиво богословського характеру, так і тих, що стосуються досягнень в царині антропології, археології, фольклористики, історії, лінгвістики, етнології, ономастики та глотохронології [Євтух В. Б., Галушко К. Ю. Етногенез: поняття, схеми етногенезу як історичного процесу // Енциклопедія історії України. – К., 2005. – Т. 3. – С. 56].

Воднораз, кажучи про церковно-релігійну сферу життя, маємо виходити з того, що у справах віри доволі часто більше важать не знання, а переконання. Тому якими б не були достовірними надбання тих чи інших наук, як і миротворчі зусилля богословів, слід зважати також на вподобання віруючого загалу України. А це, крім іншого, означає, що, знаючи про виразно надуманий та імперськи зумовлений характер й дотепер живучих ідеологем, слід терпляче й наполегливо провадити рооз'яснювальну роботу, призвичаюючи, насамперед, довірливу паству до правди, яка, згідно з євангельським приписом, тільки й здатна звільнити від імперських стереотипів мислення. І, зрештою, підсумовуючи сказане та зважаючи на те, що мілітарне наведення лагодності в «непокірній» Україні вже не раз знаходило історичне практикування, маємо керуватися тим, а також виходити з того, що:

- Росія хронічно недугує на фантом великодержавної величі та його побічний вияв – особливу Божу місію, якими вражені серця й пройняті душі як духовенства, так і значного числа їхньої пастви;
- ревнителі імперської Росії, включаючи й окремих речників РПЦ, вважають, що православна істина в її московському розумінні має рішуче утверджуватися не тільки на канонічній території РПЦ, але й у вселенському світі російських інтересів;
- претендуючи на гегемонію богообраних, палкі ідеологи «русского мира» виходять з того, що імперія є єдиною органічною формою державного устрою Росії, а також ідеального суспільства взагалі;
- дбаючи про відродження ідеологем Російської імперії, яка провадила політику жорстокого національного гноблення та

русифікації і з цієї причини прозвана тюрмою народів, РПЦ об'єктивно ставить себе в опозицію не тільки до тих процесів і тенденцій, якими характеризується життя сучасної України, але й бентежить сумління тих, хто знає, що імперські неподобства коїлися упродовж століть саме з її освячення;

- концепти триєдності руського народу, історичної та Святої Русі становлять богословський фундамент самоутвердження РПЦ в Україні, є значущими, дорогими і святими для частини її пастви, однак у світлі історичних, етнологічних, археологічних та лінгвістичних напрацювань не завжди витримують наукову критику бодай тому, що давньоруська держава X – XIII ст. *de facto* ніколи не була єдиним і цілісним етнічним утворенням (це був конгломерат розрізнених племен, що здебільшого ворогували між собою!), а поняття «Свята Русь» постало на московському ґрунті лише в II половині XV століття і відображає московські реалії, пов'язані з постанням ідеї «Москва – III Рим»;
- закликаючи до єдності, що в історичній свідомості поневолених Росією народів виступає символом національного визиску та обмежень, РПЦ повсякчас постулює давньоруський ідеал життя, видаючи тим самим не тільки бажане за дійсне, але й утверджує за собою ексклюзивне право на їх «окормлення» поживою сумнівного духовно-ідеологічного ґатунку;
- агресивність намірів окремих ревнителів «союзу єдиновірних та єдинокровних частин Русі – Росії, України і Білорусії» [Фролов К. Украина: выбор веры, выбор судьбы. Двадцать лет независимости Украины – двадцать лет борьбы за единство Русской Церкви. – СПб., 2011. – С. 81] викликає в українському суспільстві природні стурбованість та занепокоєння;
- антиукраїнські заяви та дії, в контексті яких люди «помаранчевої свідомості» та юрисдикційна криза Українського Православ'я уявляються головними факторами імперського подразнення, дають підстави говорити про ті ментальні схильності, які не піддаються «лікуванню» демократичними засобами толерантизації інакше мислячим»;
- зневажливе ставлення окремих російських дослідників до духовенства та багатомільйонної пастви УПЦ КП і УАПЦ як розкольників, відступників та сепаратистів, є виявом національної неповаги до переконань опонентів, які становлять щонайменше третину населення України.
- А це означає, що з усього вище зазначеного можемо вивести:
- на історичному кону Україна знову постала перед доленосним вибором, в якому багато залежатиме і від архітекторів українського дому буття, і від тих, хто запроваджуватиме їхні накреслення в життя;

- з огляду на зростання антиукраїнських настроїв в Росії юрисдикційна криза Українського Православ'я може неабияк зрости на своїй вазі як той подразнюючий фактор, значущість якого в світлі сьгоднішніх викликів спокушатиме ревнителів великоімперських амбіцій до силового розв'язання уже хронічної проблеми.

А н о т а ц і ї

Антиукраїнські виклики і юрисдикційна криза Українського Православ'я.

В статті В. Бутинського здійснено комплексний аналіз причин та обставин, пов'язаних з активізацією антиукраїнської діяльності, а також окреслено її зв'язок з проблематикою юрисдикційної кризи Українського Православ'я. Значну увагу приділено осмисленню широкого спектру питань, які хвилюють суспільну думку України і потребують невідкладних відповідей, що не уявляється можливим без залучення напрацювань з різних царин гуманітарного знання.

Ключові слова: юрисдикційна криза, Українське Православ'я, давньоруська спадщина, автокефалія, неоімперські тенденції, провідні концепти, процес етнотворення, канонічне право.

Антиукраинские вызовы и юрисдикционный кризис Украинского Православия. В статье В. Бутинского осуществлен комплексный анализ причин и обстоятельств, связанных с активизацией антиукраинской деятельности, а также обозначена их связь с проблематикой юрисдикционного кризиса Украинского Православия. Значительное внимание уделено уяснению широкого спектра вопросов, которые беспокоят общественность Украины и требуют безотлагательных ответов, что не представляется возможным без использования достижений в разных сферах гуманитарного знания.

Ключевые слова: юрисдикционный кризис, Украинское Православие, древнерусское наследие, автокефалия, неоимперские тенденции, основные концепты, процесс этногенезиса, каноническое право.

Anti-Ukrainian challenges and jurisdictional crisis of Ukrainian Orthodoxy. In the article of V. Butinsky was made a comprehensive analysis of the causes and circumstances relating to the activation of anti-Ukrainian activities and outlines its relationship with the jurisdictional issues of Ukrainian Orthodoxy crisis. Special attention is paid to the wide range of issues concerned with public opinion Ukraine and which is need an immediate answers, that is not possible without the involvement of developments in different spheres of human knowledge.

Keywords: jurisdictional crisis, Ukrainian Orthodox, Old Russian heritage, autocephaly, neo-imperial tendencies, basic concepts, the process of ethnogenesis, the canon law.